

¶Vendar zastoj bi se kdo hvalil, da je častilec Marijin, če bi ne posnemal njenih čednostij. Mali Jožef Kupertinski je to spoznal že v svoji nežni mladosti. V otroški preprostosti je večkrat dejal: „Moja mati (tako je imenoval nebeško mater Marijo) ni vedno zadovoljna z menoj: če jej prinesem cvetic, jih ne mara; če jej prinesem črešenj, jih ne sprejme; in če jo vprašam; kaj hočeš od mene, moja ljuba mati? mi odgovarja: „Tvoje srce hočem, ljubi otrok!“ Da, nebeška mati hoče, da jej darujete svoja mlada srca, ljubi otroci. Ona hoče, da ohranite svoja srca nedolžna in čista. Vaša srca naj bi bila kakor vrtiček, v katerega zasajate cvetice lepih čednostij, kakor vijolico ponižnosti, lilijo čistosti. Te in vse druge čednosti ima Marija. „Angelček“ vam jih bode letos pokazal. Vadite se pridno v njih in zasajajte jih tako v svoje srce. Le otrok, ki posnema čednosti svoje matere, je v resnici dober otrok.

A. Stroj.

Zelena peč.

Žima je, in po zimi je navadno mrzlo. Zato vem, da boste prebrali mojo zeleno peč, saj se držite ob tem času vsi radi peči. Tudi jaz hranim še vedno gorak spomin na domačo peč in še sedaj se mi časi stoži po nji.

Mnogo pečij sem že videl po tujih stanovanjih in mnoga me je že grela, a pozabil sem na nje, domače velike zelene peči pa še nisem pozabil.

Velika je bila in ne posebno lepa; tu in tam je že puščala dim in mazati jo je bilo treba. Tudi je izgubljala čimdalje bolj svojo lepo zeleno barvo in postajala rjava. To je bilo zame posebno prijetno, ker je bila velika. Na kmetih so peči — vsaj prejšnje čase so bile — nekake zbiralnice po zimi za domače in sosede. Kar sem pozneje videl po mestih pečij, bile so vse male in visoke; nič mi niso všeč, ker nimajo take pripravnosti kakor kmečke. V novejšem času se tudi po kmetih

zidajo bolj majhne peči; ne bom preiskaval, kaj je bolje: meni vsaj se zdé prejšnje boljše in prijetnejše. Sevé, tu govori gospodarski ozir, ne pa, kar bi se meni zdelo.

Nikari pa ne mislite, da imam zato tako rad zeleno peč, ker mi je kuhala dobré jedi in morda pekla še celo potvice. Ne! Revščina je vladala pri nas prej in revščina vlada sedaj: torej ni imela peč posebnih skrbij za izbrane jedi. Skuhala nam je radovoljno krompirja in koruznega močnika; in hvaležen sem zanj starišem in Bogu. Izraza in pojma potvice pa mnogo let nisem poznal, in nič mi ni žal za to. Torej sladkosneda, oziroma sladkopeka naša peč ni bila. In zato ji ne hranim spomina, pač pa iz drugih ozirov.

Ko sem se dobro zavedel in sem začel hoditi v koteninasti suknjici, sem že vzljubil tudi peč. Sevé sam še nisem mogel zlesti na njeno široko površino, a s pomočjo stolčkov in klopi, ki je bila ob peči, sem zlezal v zapeček in od tod na peč. Včasih sem tudi malo preveč trdo stopal po peči, in mati so se jezili pred pečjo, da jim bom podrł peč, a ni bilo nič hujšega. Ej, naša peč je bila trdna, kakor niso več najnovejše. A nisem samo skakal in igral se na peči, na nji sem se moral tudi učiti. Bila je moja prva učilnica. Ko so sedeli v mraku oče v zapečku, sem moral vedno biti pri njih in izgovarjati za njimi: oče naš, češčena Marija itd. In ni mi žal nikoli za to.

In to ni bilo samo v mraku, mnogokrat se je gođilo to tudi po dnevi. Dostikrat bi se bil rad izmuznil ven na prosto, a se ni dalo. Skoro bi rekel, da v tacih trenutkih nisem ljubil peči. A to je bilo redkokrat, v obče sem jo imel rad.

Ko sem odrastel in sem dobil že prve hlačice, sem se na nji učil tudi brati. Ko sem začel hoditi v šolo, sem že poznal vse črke in kmalu sem dosti gladko čital. Ne bom se hvalil, a lahko rečem, da sem vedno rad bral lepe knjige. In da bi mogla govoriti peč, pa bi lahko povedala, koliko knjig sem prebral domačim v zapečku. V jednom zapečku sem sedel jaz, v drugem oče, ki so bili že takrat bolni, mati in sestre so predle, pa sem jim prebiral sedaj o nesrečnem Robinzonu, sedaj

Petra Rokodelčiča, sedaj spet čudovite dogodke o Alešu iz povesti: Žalost in veselje. Pozabiti ne smem tudi Deteljice in Sreče v nesreči, ki je nas vse genila do solz. In še mnogo mnogo sem bral, in prijetno mi je bilo, da pozneje nikoli več tako. In vršilo se je to dan za dnev ob tožnih zimskih dneh in dolgih zimskih večerih.

Tako je bila peč moja prva učilnica in moja čitalnica.

A bila mi je še več. Bila je — sicer ne moja — vendar bila je tudi zborovalnica. Vedno nisem bral, kdo bi to neki zahteval? Zbrali so se sosedje okrog peči in vasovali pozno v noč. Menili so se o raznih stvareh: o kupčiji, novicah in o gospodarstvu. Jaz sem se stisnil ob takih prilikah v kót in pazljivo poslušal čudovite novice o nesrečah in povodnjih, zapadih in plazovih, umorih in Bog vé še kaj. A navadno nisem vztrajal do konca, ampak sem zaspal prej v kotu na peči. Torej moja zelena peč je bila tudi moja spalnica. Bila je moja postelja. Sevé ne smete si misliti Bog ve koliko žimnic in zaglavnic; vsega tega še takrat nisem poznal. In česar človek ne zna, po tem tudi ne hrepeni. Podložil sem kako capo pod glavo in zaspal prav sladko na goli peči. Nikdar se ne spomnim, da bi me bilo kaj tiščalo in kosti me niso bolele. Recite, kar hočete: moja najboljša postelja je bila gola peč, in nikdar nisem pozneje več tako prijetno in sladko spal, kakor na goli peči! Če me je kedaj peklo, ne vem, a opeknel se nisem nikoli.

Da sem se na peči igral, sem povedal. Delal sem iz lučij (lesenih trsk, lepo izoblanih) hišice, rezal s trikrajcarskim pipcem razne neumeteljne podobe, sestavljal klinčke v razne slike in druge take priproste igrice. Vse te ugodnosti in zanimivosti mi je dajala domača peč in še mnogo drugih.

To je bilo kajpada le po zimi, ko mi je dajala peč ono prijetno gorkoto, kakoršne ni bilo zunaj.

Spomladi sem bolj in bolj zanemarjal peč in sama je tožno samevala v sobi. Mene je pa takrat radostila narava, bujno zelenje in pestro pomladnje cvetje.

Po leti sem jo spet raje imel. Trgal sem leščnike in je sušil na peči. Imel sem jih cele kôpe in prešteval sem jih in spravljal, da je bilo veselje.

Jeseni je prišlo sadje, sušil sem hruške in jabolka. Mnogokrat sem trl po zimi rad hruške in krhlje. Dobra je bila tudi hruškova voda, mnogo boljša se mi je zdela, nego sedaj vino.

Tako mi je bila neka prestolnica in stanovanje moja zelena peč skozi nekaj let.

Ko sem odšel v mestne šole, sem se čimdalje manj brigal za staro znanstvo in prijateljstvo. Le od časa do časa se še zamislim v tihih urah na mladostne dneve in častitljiva zelena peč se mi obnovi v spominu in mi prijazno izvablja lepe in ljubeznive slike iz prijetnih mladostnih dnij.

Angelar Zdenčan.

Zima je tu . . . !

Jujuhuhuhu,
Spet zima je tu!
Zavita je v kožuh
Debelo sneženi,
Las sivih ji kita
Je curek ledeni,
Ob palico močno
Je starka oprta;
To golo drevo je
Iz daljnega vrta
In s palico tako
Iz sobe vas vabi:
„Hej, dečki za mano,
Iz sobe na plano
Veselo, poskočno;
No nikdo ne zabi
Prinesti prav ročno
Brez šuma, ropota
Ker dedek že spi —
Iz temnega kota
Prepelskih sani.
A potlej na griček

Pod oni grmiček,
Nato pa nizdoli,
Kot nikdar nikoli,
Da skoraj mogoče
Še dihati ni,
Da čelo se vroče
Na mah ohladi,
Iz glave pa hoče
Vse polno skrbi.“
No vendar ti nekaj
Povedati smem:
Nikari ne vekaj
V veselje ljudem —
Če kdaj se prevrneš
S prepolzkih sani,
Da skoraj iz snega
Te videti ni;
Če potlej se vrneš
Na dom svoj po malico,
No, dá pa, glej spaka,
Ti dedek tvoj — s palico.

Stric Peter.

